

Posudok na habilitačnú prácu

Autor práce: Mgr. Jaroslav Cepko, PhD.

Názov práce: *Jednotlivec, spoločenstvo a spoločnosť v kynickej filozofii*

Dr. Jaroslav Cepko predložil habilitačný spis, ktorý sa zaoberá raným kynizmom – zameriava sa pritom na kynické chápanie jednotlivca a jeho vzťah k spoločenstvu. Hlavná časť práce je tvorená tromi štúdiami publikovanými v rokoch 2016 – 2020 v časopise *Filozofia*. Už táto okolnosť – štúdie prešli dvojitým anonymným recenzovaním – vytvára dobrý predpoklad pre ich akademickú kvalitu. Text troch kapitol dopĺňa podrobný úvod do problematiky raného kynizmu, vďaka čomu získavajú jednotlivé analýzy jasnejší rozmer a čitateľ nadobudne pocit, že celá práca má nielen analytický, kritický, ale aj systematický rozmer.

Autor oboznamuje čitateľa so stavom bádania o kynikoch, ktorí sú považovaní od antiky až po súčasnosť za *enfants terribles* západnej filozofie. Len nepatrné množstvo moderných historikov sa odhodlalo na prehodnotenie kynizmu ako kultúrneho hnutia (spomeňme aspoň mená ako Dudley, Billerbeck, Goulet-Cazé, Desmond) – na druhej strane záujem o kynizmus stále narastá, takže dnes máme pomerne dosť zaujímavých prác o rôznych aspektoch kynizmu.

Chcem oceniť prístupy, ktoré zvolil Jaroslav Cepko pri vlastných výkladoch kynizmu. Autor sa vyjadruje k charakteru prameňov, pretože nie je vždy jednoduché voliť stratégiu ich čítania. Dôležitú úlohu zohráva historicko-filozofická analýza jednotlivých textov, ktorá ich zasadzuje do myšlienkových kontextov – tie sa často líšia, napríklad v tom, či sú vedené voči kynizmu priateľsky (Dión, Epiktétos, Julián) alebo nepriateľsky (Filodemos). Autor predstavuje čitateľovi špecifické kynické žánre – tie sú často prepojené s performatívnymi praktikami. Aj túto stránku musíme vziať do úvahy, keď chceme pochopiť snahy kynikov o výchovu „nerozumných“. Vďaka sústredenej a podrobnej práci s textami sa nám postupne odкрýva komplikovaný vzťah medzi kynikom ako osamelým jednotlivcom vo svete nerozumných ľudí a kynikom ako vychovávateľom ľudstva. Dnes by mal zrejme takýto kynický vychovávateľ najbližšie k radikálnym ekologickým aktivistom, ktorí volajú po úplnej zmene nášho vzťahu k prírode.

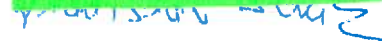
K práci nemám kritické pripomienky. Mohol by som hovoriť o tom, čo by som formuloval inak, keby som písal prácu sám – napríklad zvolil by som radšej spojenie „starosť o seba“ ako „starostlivosť o seba“ –, ale tieto pripomienky by boli iba návrhmi na precizovanie bez kritického podtónu. Vo vzťahu k filozofickej terminológii, ktorá nie je na Slovensku zaužívaná, by som rád ocenil prácu Jaroslava Cepka: S veľkým citom dokáže čítať texty v klasických aj moderných jazykoch.

Tak jazyková, ako aj štylistická úroveň habilitačnej práce je na vynikajúcej úrovni. V celom texte som narazil nanajvýš na 2-3 preklepy, ale hlavne štýl práce by som chcel oceniť – neskĺzava do akademického vyjadrovania, z ktorého sa vytráca život, práve naopak, prispôsobuje štýl látke, o ktorej píše s veľkým zaujatím. Myslím, že habilitačná práca ponúka v tejto podobe vynikajúce uvedenie do raného kynizmu – podobne ako monografia Lívie Flachbartovej z roku 2015 – preto by bola škoda, ak by text nevyšiel v samostatnej monografickej podobe.

Prácu Dr. Jaroslava Cepka sledujem mnoho rokov. Posledné desaťročie pracujeme na spoločných projektoch, takže mám pomerne dobrý prehľad o tom, čo všetko za ten čas urobil. V roku 2013 mi pomáhal s komentármi Gabriele Giannantonioho, vďaka čomu som mohol dokončiť rýchlejšie slovenské vydanie knihy *Antisthenis fragmenta*. V nasledujúcich rokoch sme začali pracovať spoločne s Jaroslavom Cepkom aj Andrejom Kalašom na komentovaných prekladoch ďalších sokratovských autorov – Diogena, Aischina, Kratéta a Hipparchie. Tieto aktivity pripomínam preto, lebo za interpretačnými výkonmi Jaroslava Cepka stojí obrovské úsilie, ktoré súvisí s písaním komentárov ku gréckym a latinským svedectvám o raných kynikoch. Toto úsilie viedlo v niektorých prípadoch k prvým kompletným vydaniam sókratovských filozofov do moderných jazykov (*Diogenis fragmenta*). Rád by som taktiež zdôraznil, že práca na komentovaných prekladoch nie je jednoduchá – vyžaduje si prípravu filologickú, historickú, filozofickú. O kvalite tejto práce svedčia početné recenzie od renomovaných filológov a historikov antického myslenia na Slovensku a v Česku. Myslím, že Univerzita Mateja Bela má v Jaroslavovi Cepkovi jedného z najlepších odborníkov na antické myslenie – odborníkov nielen v slovenskom kontexte, ale aj s ohľadom na to, ako vyzerajú sókratovské štúdie vo svete.

Záver: Habilitačnú prácu *Jednotlivec, spoločenstvo a spoločnosť v kynickej filozofii*, ktorú predložil Mgr. Jaroslav Cepko, PhD., odporúčam prijať na obhajobu a po úspešnej obhajobe navrhujem udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore **habilitačného a inauguračného konania Systematická filozofia.**

V Prešove, 15. 3. 2022

Vladislav Suvák
Inštitút filozofie Filozofická fakulta, Prešovská univerzita